

Arkivverkets StandardLab

Behovsdrivet tilnærming til normering innenfor dokumentasjonsforvaltning og arkiv

Beskrivelse og status juni 2023

Hvem er vi?

Lars Vegard Bachmann

Innovasjonsrådgiver,
Arkivverket

Teammedlem i
StandardLab

Maja L.J. Elmgren

Seniorrådgiver, Norsk
helsenett

Hospitant i StandardLab

Kontekst: Innebygd arkivering

- Nye arbeidsmåter stiller nye krav til dokumentasjon
- Arkivverdig dokumentasjon går tapt
- Tiden er overmoden for at forvaltningen tar vare på dokumentasjon på nye måter
- Bygge inn ivaretagelse av arkivhensyn i virksomhetens prosesser og systemer

Standardisering for fremtidens dokumentasjonsforvaltning

«[Noark 5] skal bidra til enklere og sikrere kontroll med behandling av arkivdokumenter, og [standarden] inneholder derfor krav til fangst, forvaltning, bruk og avhending av dokumenter.»

Men;

- Deler av Noark 5 treffer ikke behovene som oppstår når teknologien endrer seg fort
- Dagens standard tolkes ulikt – og vi erfarer at den ikke brukes etter hensikten
- Forvaltningen av standarden bør endres for å sikre at den bedre treffer behovene – både hos Arkivverket og i forvaltningen

Mål for standardiseringen i Arkivverket

Standardene er **nyttige redskap for forvaltningen** for å sikre effektiv dokumentasjonsforvaltning samt etterlevelse av arkivregelverket

Standardene legger til rette for **endring og innovasjon** i løsninger for offentlig sektor, og medfører ingen uønskede hindringer for **konkurranse** i markedet

Standardene bidrar til at Arkivverket oppfyller sitt **samfunnsoppdrag** og kan tilby **bedre tjenester til brukerne**

Standardene utvikles og forvaltes slik at **forvaltning og leverandører ser verdi** i både å bidra til utviklingen og å følge standardene

Prinsipper for StandardLab

Åpne og involverende prosesser

Gjenbruk som utgangspunkt

Behovsdrevet standardisering

Kontinuerlig utvikling og forvaltning

Hva betyr dette i praksis?

StandardLabs tilnærming til framtidens standarder

Arbeider mest mulig åpent

[Hospitering i StandardLab](#)

- › I tillegg til ansatte i Arkivverket har vi to hospitanter og en innleid konsulent
- › Vi bruker Github til å dele og åpne opp for dialog
 - › Publisere litt før vi er komfortable
- › [Åpne statusmøter](#) siste torsdag i måneden
- › Oppsøker aktivt interessenter for å innhente nye behov og få innspill på arbeidet vårt

Bidra i praksis: GitHub

- › Åpent for alle
 - › [Melde inn behov og kommentere på allerede innmeldt](#); begge deler er hjertelig velkommen ♥
 - › Du kan henvende deg ved bruk av GitHub eller på epost Standardlab@arkivverket.no
- › Samme behovsmal for teamet og eksterne
 - › Hva er behovet?
 - › Hvorfor er det et behov?
 - › Hvilke prosesser og målgrupper?
 - › Hvordan måle suksess?
 - › Haster det?
 - › Forslag til løsning?

Hva slags behov?

«Dokument: ei logisk avgrensa informasjonsmengd som er lagra på eit medium for seinare lesing, lyding, framsyning eller overføring»

«Arkiv: dokument som vert til som lekk i ei verksemd»

> Arkivlova § 1. *Føremål.*

Føremålet med denne lova er å tryggja arkiv som har monaleg kulturelt eller forskingsmessig verdi eller som inneheld rettsleg eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon, slik at desse kan verta tekne vare på og gjorde tilgjengelege for ettertida.

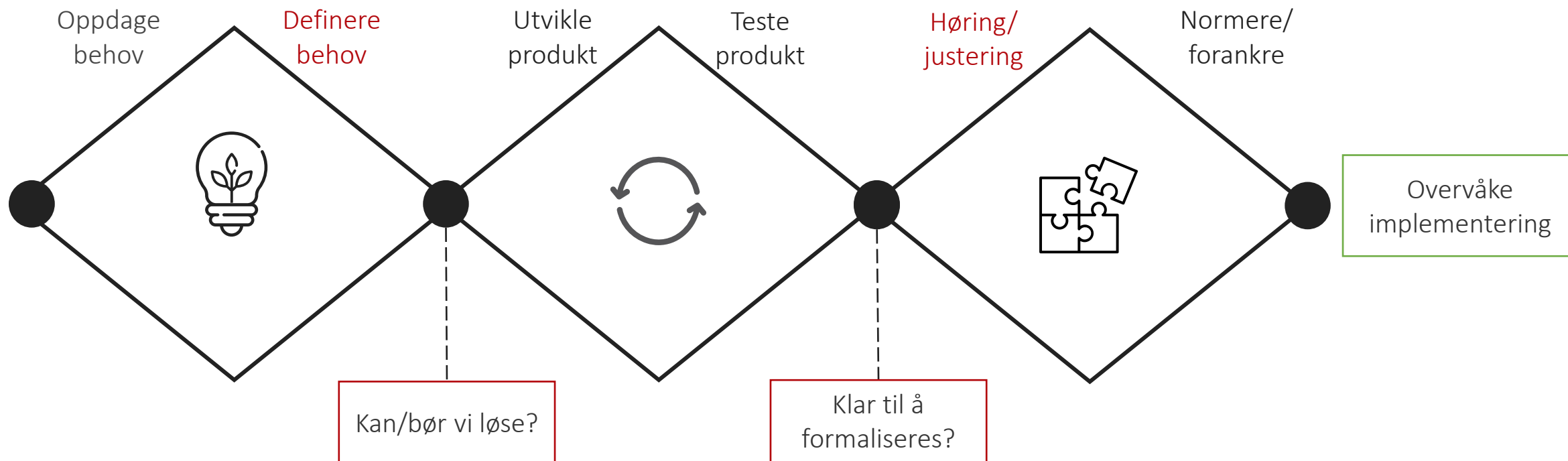
Hva slags behov?

- › **Tema:** Dokumentasjonsforvaltning og/eller arkiv
- › **Gevinst:** Bidra til målene (nyttig redskap, samfunnsoppdrag og bedre tjenester, endring/innovasjon/konkurransen)
- › **Egnethet:** Nødvendig (eller vesentlig forenkling) at behovet er normert på tvers av aktører for å oppnå gevinst
- › **Nivå:** «Arkiv skal være enkelt» > Det vi ønsker oss < «Endre på xyz i dagens standard»

Praktiske konsekvenser

- Vil kunne føre til endringer fra Noark metadatakatalog
 - Kanskje noe nytt, kanskje noe forsvinner, revurdering av hva som er obligatorisk
- Områder som er standardisert i dag **kan** opphøre å være standardisert fra Arkivverket
- Arkivverket vil håndtere mottak av Noark-strukturerte data i lang tid – med andre ord ingen **akutte** konsekvenser

Utforske, utvikle, beslutte

Hva jobber vi med nå?

Minimumsmodell – informasjonsmodell og API

MVP

Hvilke metadata?	Krav til autentisitet, integritet, anvendbarhet og pålitelighet (jf. ISO 15489) med utgangspunkt i kjente metadatastandarder som er konkretiseringer av ISO 23081-2 (Nederlandske retninglinjer og Australisk standard)
Bruksområde	dokumentasjonssystemer som brukes i offentlig sektor <i>Dokumentasjonssystemer</i> "System som forvalter dokumentasjon over tid" (jf. ISO 30300) <i>Dokumentasjon</i> "informasjon som en organisasjon eller person produserer, mottar og vedlikeholder som bevis og som et aktivum, som et ledd i å oppfylle rettslige forpliktelser eller i en forretningstransaksjon" (jf. ISO 30300)
Brukstilfeller	bestiller av dokumentasjonsløsning vite at standarden stiller krav til at sørger for at riktige metadata for ivareta (sentrale) faglige krav til arkiv for informasjonsobjekter er på plass Systemansvarlig for / utvikler av dokumentasjonssystem/ leverandør av felleskomponent ønsker jeg å oppnå/opprettholde semantisk interoperabilitet med systemer som følger standarden når jeg skal (videre-)utvikle datamodell(er) som brukes i mitt system for å sikre effektiv utveksling av dokumentasjon leverandør av felleskomponent/fellesløsning eller dokumentasjonssystem ønsker jeg å sikre at krav (f.eks. regelverk) er ivaretatt

Semantisk informasjonsmodell

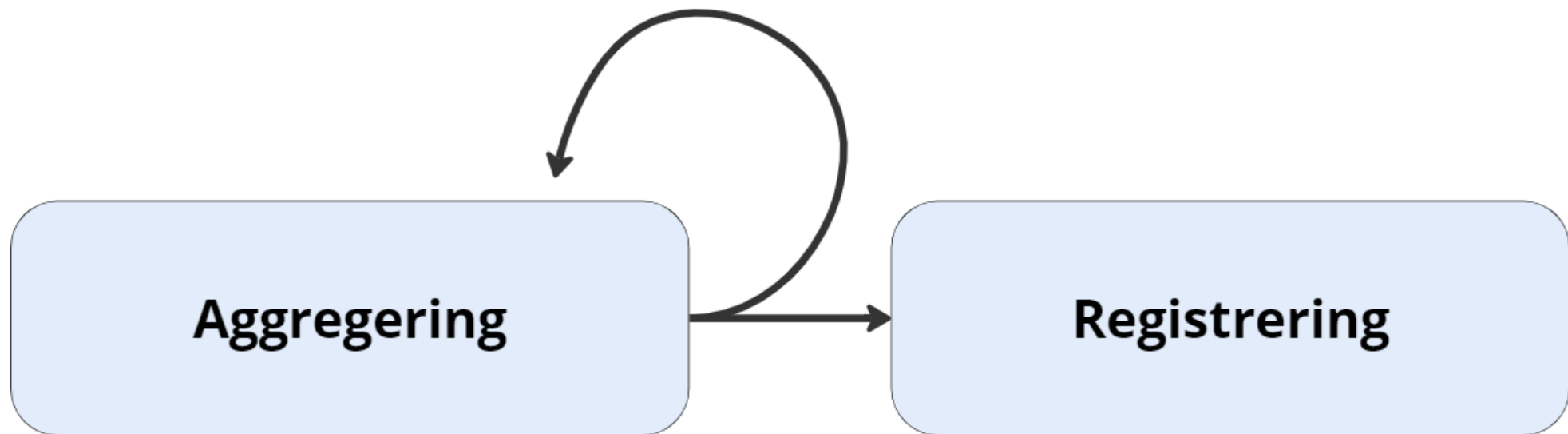
- Hvilken informasjon som må/bør være til stede i systemet/datasettet for at det skal ha verdi som dokumentasjon, uten detaljerte føringer for hvordan systemet/datasettet skal utformes
- Krav som ligger i grenseland mellom funksjonelt og teknisk nivå tas inn i beskrivelser av ulike egenskaper i modellen – ikke som (format-)krav til felter. Formålet er å sikre at den kan brukes i praksis.
- NB! Krav til den tekniske implementeringen kan komme som følge av pålagte grensesnitt, uttrekksformat mv.

Minimumsmodell for metadata i dokumentasjonssystemer

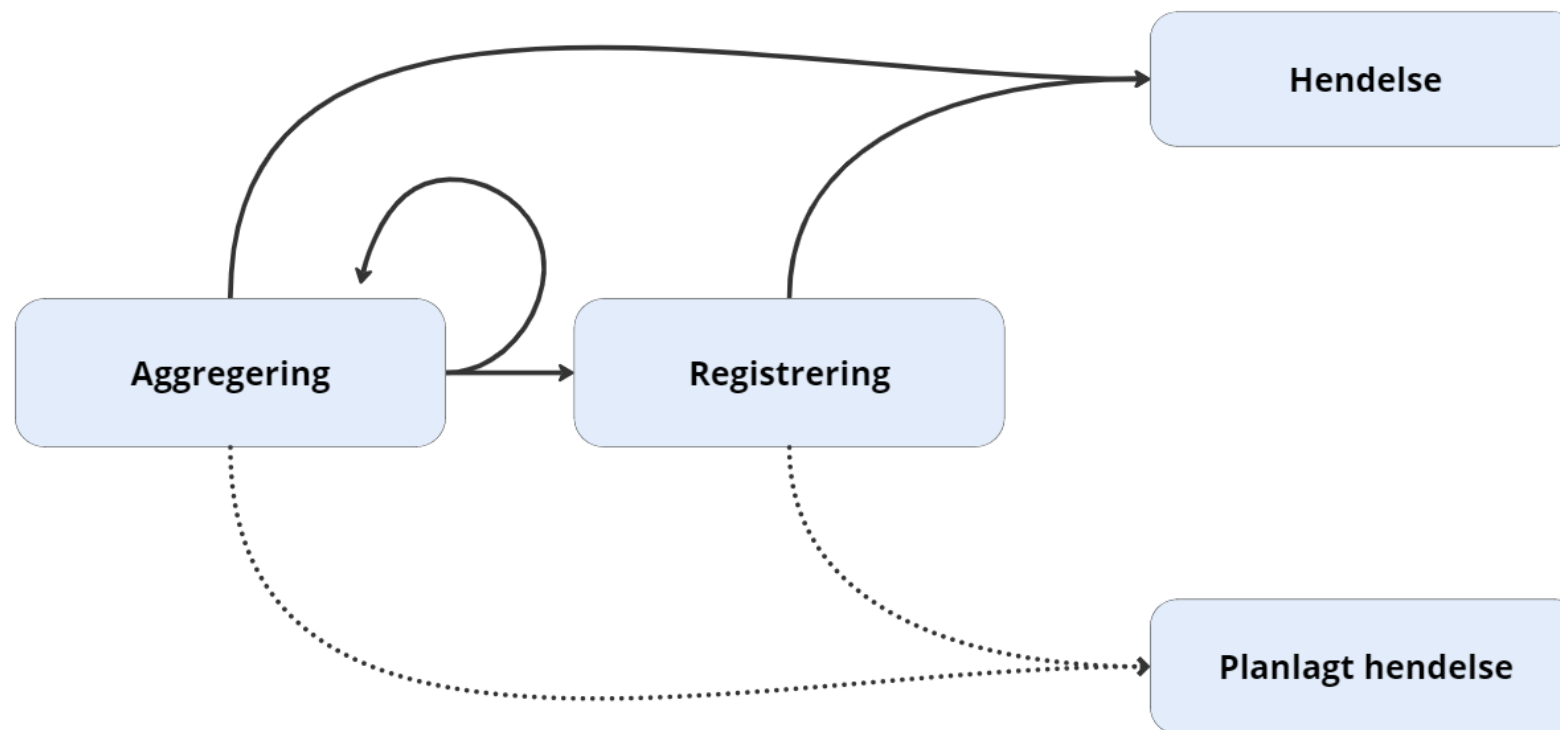
Klasser og egenskaper (foreløpig resultat)

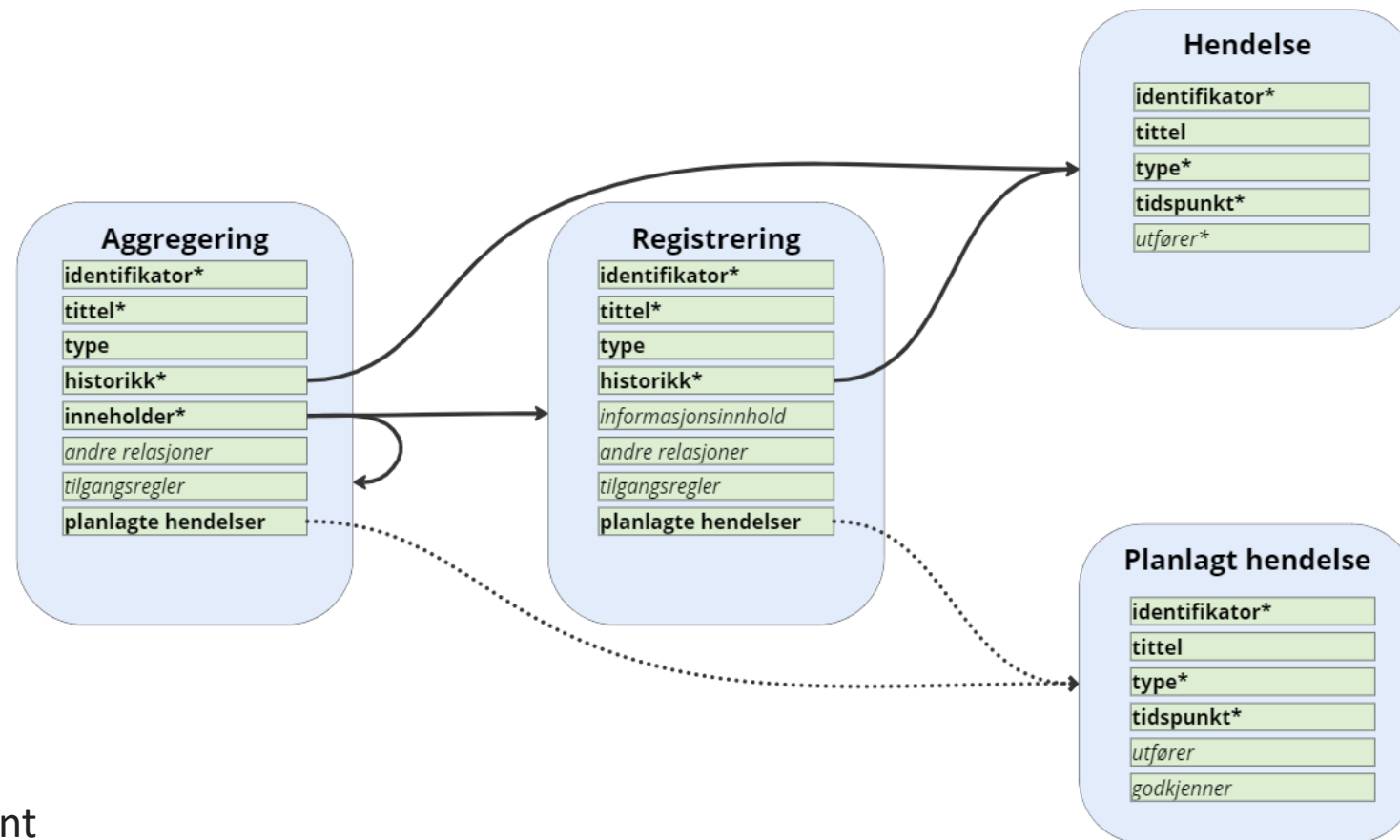
Klasser for dokumentasjonsobjekter

Klasser i minimumsmodellen

Egenskaper på klassene

Fet: Gjennomtenkt

Kursiv: Tenking påbegynt

Asterisk: Obligatorisk på det enkelte objekt

NB! Alt fortsatt åpent for diskusjon

Spørsmål?
Vi svarer!